

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΣΑΡΙΚΗΣ ΤΟΜΗΣ

Υπό

Π. Α. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ίατροϋ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ήλιάδη»

Στις 17' Απριλίου του 1876, μιὰ μικροκαμωμένη γυναικουλά, ἡ Ίουλία Κοβαλίσι, προφανῶς ἐπίτοκος, ἔμπαινε στὸ Νοσοκομεῖο τοῦ Σάν Ματέο, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πάδουας. Στηριζόταν μὲ κόπο στὸ σύζυγό της, καὶ ψιθύριζε μιὰ προσευχή. Κάθησε βαριά σ' ἕναν πάγκο στὸ βρώμικο προθάλαμο τοῦ Νοσοκομείου, καὶ τὸ φοβισμένο της βλέμμα ἔπεσε πάνω στοὺς τοίχους τοὺς γεμάτους μὲ ὄχι καὶ τόσον σεμνότυπα στολισμάτα τῶν φοιτητῶν.

Ἐκείνη τῇ στιγμή, στὸ διάδρομο πρόβαλε ἡ μορφή ἐνὸς κοντοῦ ἀνθρώπου, μὲ στενόμακρο ὠχρὸ πρόσωπο καὶ μουσι. Πίσω του ἀκολουθοῦσε μιὰ σειρά ἀπὸ ἀνδρες καὶ γυναῖκες, οἱ πρῶτοι στὰ μαῦρα, σκυθρωποί, οἱ ἄλλες στὰ ἄσπρα, μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι κάτω ἀπὸ τὴν τεράστια ἄσπρη σκούφια. Ἦτο ὁ Καθηγητῆς Ἐδουάρδο Πόρρο καὶ ἡ ἀκολουθία τῶν Ίατρῶν του καὶ τῶν Ἀδελφῶν, ποὺ ἔκαναν τὴν τακτικὴ τους ἐπίσκεψι. Ὁ νεαρὸς Καθηγητῆς, ἡλικίας τότε μόλις 34 ἐτῶν, κατεβύνθηκε ἀμέσως πρὸς τὸ ζεῦγος καὶ ἐζήτησε νὰ μᾶθη τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς των.

Ὁ Κοβαλίσι, μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε ἀπὸ συγκίνησι καὶ φόβο, γιατί κατάλαβε πῶς βρισκόταν μπροστὰ στὸν Πόρρο, τὸν μικρὸ θεὸ τοῦ Σάν Ματέο, διηγήθησε πῶς ἡ γυναῖκα του, ἀπὸ ἕνα μῆνα τώρα, περίμενε τοῦ κάκου νὰ φέρῃ στὸν κόσμον τὸ πρῶτο τους παιδί.

Ὁ Πόρρο διέταξε νὰ μεταφέρουν τὴ γυναῖκα στὸ ἐξεταστήριο, καὶ σὲ λίγο ἔσκυβε πάνω ἀπὸ τὸ ἀδύνατο σῶμα της, ποὺ θαρ-

Ὁ Καθηγητῆς Ἐδουάρδο Πόρρο

ρεῖς πῶς ὅλη του τῇ δύναμι τὴν εἶχε ρουφήξει ἡ πελώρια κοιλιὰ. Τὸ παιδί ζοῦσε. Βούτηξε τὸ χέρι του στὸ ἀσβεστόνερο καὶ ἐζήτησε. Ὑστερα ἄφησε νὰ ἐξετάσουν δύο βοηθοί του, καὶ ὅλοι ἀπεσύρθησαν εἰς τὸ διάδρομο γιὰ νὰ συσχεθοῦν.

Ἡ Ίουλία Κοβαλίσι ἦτο μιὰ πρωτοτόκος χωρὶς ὠδίνες, μὲ ἄρρηκτο θυλάκιο, μὲ «συμμετρικῶς» καὶ περισσότερον ἐγκαρσίως ἐστενωμένη λεκάνη, τῆς ὁποίας ἡ ἀληθὴς διαγώνιος μόλις ἔφθανε τὰ 7 ἑκατο-

στά, ἐνῶ ἡ ἐγκαρσία μόλις ἔφθανε τὰ 4. Ἡ πρόγνωση ἦτο εἰς ὅλους φανερὴ. Ἀφοῦ ἡ λεκάνη ἦτο τόσον στενὴ, ὥστε δὲν ἐπέτρεπε τὴν ἐμβρυοτομία ἀπὸ κάτω, καὶ ἀφοῦ καμμιά γυναῖκα ἕως τότε δὲν εἶχεν ἐπιζήσει μετὰ Καισαρικὴ τομὴ, ἡ Ίουλία Κοβαλίσι ἦτο καταδικασμένη. Τούλαχιστον μποροῦσαν νὰ γλιτώσουν τὸ παιδί. Οἱ ἀδελφές σταυροκοπήθηκαν. Ὁ Πόρρο διέταξε νὰ μείνῃ ἡ γυναῖκα καὶ νὰ τὸν εἰδοποιήσουν εὐθὺς ὡς θὰ ἄρχιζαν οἱ ὠδίνες. Μετὰ ἀποσύρθηκε στὸ δωμάτιό του.

Τὶς σκέψεις ποὺ πέρασαν τότε ἀπὸ τὸ μεγάλο ἐκεῖνο μυαλό, τίς ἀφηγεῖται μετὰ εἰκοσι χρόνια ὁ ἴδιος στὸν χειρουργὸ Χάρτμαν, ὅταν ὁ τελευταῖος τὸν ἐπεσκέφθη στὸ σπίτι του, ὅπου ὁ μεγάλος Πόρρο ἀργοπέθαινε, κτυπημένος ἀπὸ σύφιλι. Εἶχε μολυνθῆ ἀπὸ μιὰ συφιλιδικὴ ἐπίτοκο, ὅταν κατὰ τὸν τοκετὸ της τραυματίσθηκε ἀνεπαίσθητα εἰς τὸ δάκτυλο.

Σκυμμένος λοιπὸν στὰ βιβλία του, στίς μεταφράσεις, στὰ χειρόγραφα, προσπαθοῦσε νὰ λύσῃ τὸ μυστήριον τοῦ θανάτου χιλιάδων γυναικῶν. Στὸ Χειρουργικὸ τμή-

μα, ἡ χειρουργικὴ γάγγραινα θέριζε τοὺς ἀρρώστους. Στὸ Μαιευτικὸ, ὁ ἐπιλόχειος πυρετὸς συμπλήρωνε τὸ ἔργον τῆς. Καμμιά γυναῖκα σ' αὐτὸ καὶ σ' ἄλλα εὐρωπαϊκὰ νοσοκομεῖα δὲν εἶχε γλυτώσει μετὰ Καισαρικὴ τομῆ. Ποιὰ νᾶναι ἄραγε ἡ αἰτία τοῦ θανάτου; Καὶ σκέπτεται καὶ ψάχνει. Ἔως τὴν Ἀναγέννησι, ἡ Καισαρικὴ τομῆ γινόταν μόνον σὲ νεκρὰς ἢ ἐτοιμοθάνατες γυναῖκες ἀπὸ τοὺς κουρεῖς, τὶς μαῖες, τοὺς παπάδες. Κανεὶς δὲν ἐνδιαφερόταν γιὰ τὴ ζωὴ τῆς γυναίκα. Ὅμως πολλὰ παιδιά γλίτωναν ἔτσι, καὶ ἔφθασαν νὰ γίνουν μεγάλοι ἄνδρες, ὅπως ὁ Ἐρρίκος ὁ Η΄ τῆς Ἀγγλίας καὶ ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙΔ΄. Τὸ μάτι τοῦ Ἐδουάρδο Πόρρο ἔπεσε ἐρωτηματικὸ πάνω σὲ μιὰ μεσαιωνικὴ διαταγὴ πρὸς τὶς Μαῖες, πού τὶς ὑπεχρέωνε νὰ κρατοῦν τὸ στόμα τῆς νεκρῆς ἐπιτόκου ἀνοικτό, γιὰ νὰ ἀναπνέῃ τὸ ἔμβρυο. Χαμογέλασε μὲ ἐπιείκεια.

Ἀργότερα ἐμφανίζονται οἱ πρῶτες Καισαρικὲς τομὲς πάνω σὲ ζωντανὰς γυναῖκες. Ὅλες ὅμως πεθαίνουν. Γι' αὐτὸ στρέφουν ἄλλοῦ τὴν προσπάθειά τους γιὰ τὴ σωτηρία τῆς γυναίκα, ὅπως ὁ Σίγκωλτ, στὴ συμφυσιολογία, ὁ Λούκας στὴν μέχρι θανάτου αἰστία, γιὰ νὰ μὴ μεγαλώνῃ τὸ ἔμβρυο. Ὅμως ὁ Πόρρο βλέπει τὴ λύσι στὴν Καισαρικὴ τομῆ. Ἄλλὰ γιατί πεθαίνουν οἱ γυναῖκες; Καὶ ξανασκέπτεται τὸν τρόπο πού ἐκτελοῦσαν ἕως τότε τὴν Καισαρικὴ τομῆ. Ἦτο ἡ μέθοδος τοῦ Ρουσσέ, πού τὸ βιβλίον του ἀποτελοῦσε τὸ εὐαγγέλιον κάθε γιατροῦ. Ἄνοιγαν τὴν κοιλιά δεξιά, ὕστερα τὴν μήτρα, ἔβγαζαν τὸ παιδί καὶ τὸν πλακούντα, καὶ μετὰ ἔρραβαν μόνον τὰ τοιχώματα τῆς κοιλιάς. Τὸ τραῦμα τῆς μήτρας ἔμενε ἀνοικτό, γιατί ὁ Ρουσσέ διεκήρυσσε καὶ οἱ γιατροὶ πίστευαν πὼς ἡ μήτρα συνεσπᾶτο τόσον ἔντονα ὥστε τὸ τραῦμα τῆς ἔκλεινε μόνον του.

Ἦδη ὁ Γάλλος γιατρός Λαμπᾶς εἶχαν ἀμφισβητήσῃ τὴν ὀρθότητα τοῦ δόγματος τοῦ Ρουσσέ καὶ προσπάθησε νὰ ράψῃ τὴ μήτρα. Ὅμως τὰ ράμματα ἔσπασαν καὶ ἡ γυναῖκα πέθανε. Τί συνέβαινε λοιπὸν μέσα στὴ μήτρα, πού ξεχυνόταν ἀπὸ κεῖ ὁ θά-

νατος; Εἶχαν ἄραγε καμμιά σχέσι οἱ μοντέρνες τότε θεωρίαι τοῦ Παστέρ καὶ τοῦ Λίστερ, σχετικὰ μὲ τὰ σπέρματα τῶν μικροβίων; Γιατί οἱ δύο γυναῖκες πού χειρουργήθη ὁ Μπένετ στὶς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαι, μακριὰ ἀπὸ νοσοκομεῖον, μέσα σὲ ξυλόσπιτα, ἔζησαν; Μέσα ἀπ' ὅλες αὐτὰς τὶς σκέψεις, ὁ Πόρρο ξεχώριζε πὼς ἡ αἰτία τοῦ θανάτου ἦτο ἡ ἀνοικτὴ μήτρα. Αὐτὴ, ἡ ξαιμάτωση τῆς γυναίκα ἢ τῆς προκαλοῦσε πυρετό. Καὶ μιὰ πού δὲν μπορούσε νὰ τὴ ράψῃ στερεά, κατέληξε στὸ συμπέρασμα πὼς ἔπρεπε νὰ τὴν ἀφαιρέσῃ.

Μέρες δούλευε τὴ σκέψι αὐτὴ στὸ μυαλὸν τοῦ χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ τὴν πῆ. Καταλάβαινε πὼς ὅλοι οἱ γιατροὶ θὰ τὸν κατηγοροῦσαν πὼς ἀκρωτηρίαζε τὴ γυναῖκα. Ὅμως τί σημασία εἶχε αὐτὸς ὁ ἀκρωτηριασμός ἀφοῦ θὰ τῆς ἔσωζε τὴ ζωὴ; Μήπως ἄλλως τε δὲν γλίτωνε ἔτσι ἀπὸ μιὰ ὁμοια μελλοντικὴ περιπέτεια;

Τὸ πρωὶ τῆς 21ης Μαΐου τοῦ 1876, τοῦ ἀνήγγειλαν ὅτι τὸ θυλάκιον ἐρράγη, καὶ ἄρχισαν οἱ πρῶτες ὠδίνες. Ὁ Πόρρο ἐξήγησε στὴν Κοβαλίνι τὸν κίνδυνον πού διέτρεχε καὶ τῆς ἐζήτησε τὴν ἄδεια νὰ τὴν χειρουργήσῃ, ἀφοῦ τῆς ὑποσχέθηκε ὅτι ἔτσι θὰ τῆς γλίτωνε τὴ ζωὴ τῆς καὶ θὰ τῆς χάριζε καὶ ἓνα παιδί, τὸ παιδί τῆς. Ἡ Κοβαλίνι δέχθηκε. Ἡ πρώτη συγκατάθεσι στὴν ἱστορία τῆς Καισαρικῆς τομῆς εἶχε ληφθῆ.

Ἡ ἐγχείρησις ἐγίνε στὶς 12 τὸ μεσημέρι. Ὁ Πόρρο ἀνοίξε τὴν κοιλιά καὶ τὴ μήτρα, ἔβγαλε τὸ παιδί ζωντανό, καὶ πρὶν βγῆ ὁ πλακοῦς, ἔσφιξε σφικτὰ τὸν τράχηλον καὶ ἀκρωτηρίασε τὴ μήτρα. Ὑστερα ἔρραψε τὸ κολόβωμα πάνω στὸ κοιλιακὸ τοίχωμα καὶ ἔκλεισε τὴν κοιλιά.

Ἡ Ἰουλία Κοβαλίνι καὶ τὸ παιδί τῆς σώθηκαν. Καὶ ἀκολούθησαν ἄλλαι γυναῖκες. Ὁ Ἐδουάρδο Πόρρο κατῶρθωσε μὲ τὴ σοφὴ σκέψι του νὰ κατεδάσῃ τὴν θνησιμότητα τῆς Καισαρικῆς ἀπὸ 100% σὲ 25%, καὶ αὐτό, πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀντισηψίας. Χωρὶς νὰ τὸ προαισθάνεται, εἶχε πιά θέσει τὶς βάσεις τῆς μοντέρνας χειρουργικῆς Μαιευτικῆς.